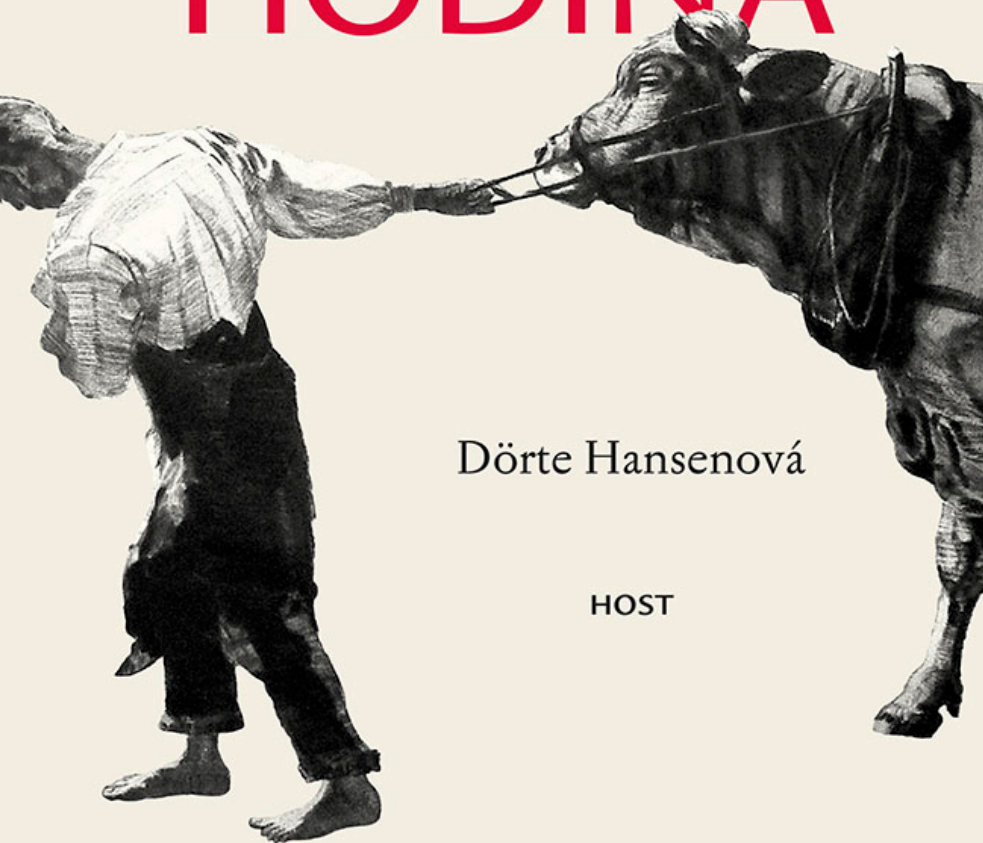

SPIEGEL
BESTSELLER

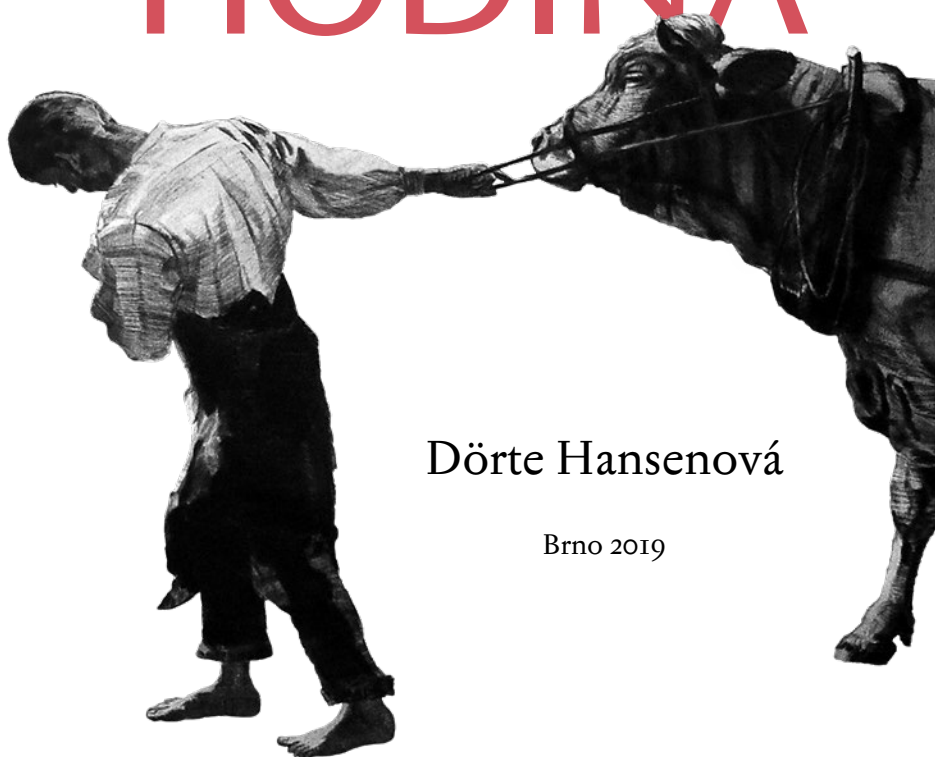
POLEDNÍ HODINA

Dörte Hansenová

HOST

POLEDNÍ HODINA

Dörte Hansenová

Brno 2019

Original title: Mittagsstunde by Dörte Hansen
© 2018 by Penguin Verlag, München, a division of
Verlagsgruppe Random House GmbH, München, Germany
Cover design © Sabine Kwauka
Cover picture © Alexander Eckener
Translation © Viktorie Hanišová, 2019
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)
The translation of this work was supported by a grant
from the Goethe-Institut
Překlad této knihy podpořil Goethe-Institut

ISBN 978-80-275-0062-8 (PDF)
ISBN 978-80-275-0063-5 (ePUB)
ISBN 978-80-275-0064-2 (MobiPocket)

kapitola 1

DÍVÁM SE ZA BÍLÝMI OBLAKY

První léto bez čápů bylo znamení, a když na podzim v zatopeném slínovém lomu plavaly koljušky bílým břichem nahoru, bylo to taky znamení. „Nastává konec světa,“ prohlásila Marret Feddersenová, která viděla znamení všude kolem sebe.

Následujícího léta uhynuly na západním okraji vesnice staré jilmy, které tu už sto let rostly s navzájem propletenými větvemi. Najednou jim zežloutly listy, vypelichaly koruny, už v červnu. Ještě jeden rok tu stály jako sesazení králové. Pak přijel Karl Martensen se svými lidmi, dlouho se ozývalo kvílení motorových pil a nakonec všechny jilmové kmeny naložili na korbu. Tvrdé dřevo, které schne

strašně dlouho, než se dá ohoblovat a opracovat. Na místo dorazila i Marret, sebrala kousek šedé kůry a hrst jilmových nažek a potom se znovu vydala na cestu vesnicí, ode dveří ke dveřím. Dělávala to tak, kdykoli zahlédla znamení: „Nastává konec světa.“

Konec světa nastal, když na nové silnici, na které sotva stihla zaschnout bílá středová čára, přejeli nejmladšího syna Hamkeových. A když myslivci při listopadovém honu celý den procházeli prázdnými poli a neobjevili jediného zajíce, kterého by mohli ulovit, nastal další konec světa. A pak ještě jednou v létě o pár let později, když nejstarší syn Pauleho Bahnsena při jízdě Dominatorem 76, největším kombajnem, co kdy kdo ve vesnici spatřil, přejel srnče. Schovávalo se ve vysokém obilí, protože srnčata před nepřáteli neutíkají. Jen se skrčí a zůstanou ležet, dokud nebezpečí nepomine. Nebo dokud je nedostihne zbrusu nový přihraněč Dominatoru 76, který má tři metry šedesát na šířku. Žací lišta plná kostí, krve a srsti. A mladý sedlák, který už nikdy nechce sklízet obilí.

Klapání bílých dřeváků Marret Feddersenové se rozléhalo do daleka. Nic jiného než své sešlapané sandály si neobouvala. Ani při sněhu a náledí. Na co by si taky ještě měla kupovat boty.

Když lidé zaslechli na ulici její klapání, povzdychli si. *Už si to sem zase žene Apokalypsa.* Právě se chystali zavařit fazole, vymontovat motor z traktoru, roztrždit rané brambory nebo pověsit vyprané záclony — a najednou tu byla Marret se svými dřeváky. Někdy to zkrátka přišlo nevhod.

Nikdy netukala, prostě rovnou vešla zadními dveřmi, protože přední vchod byl určený jen pro obyvatele domu nebo cizí lidi. Když zrovna nebyl nikdo doma, posadila se ke kuchyňskému stolu, začala si broukat, kreslila si na papírky nebo do poznámkového bloku kytičky a zvířátka, na zadní stranu časopisu pro zemědělce čmárala propiskou ovce, prasata a krávy a na noviny popínavé růže. Někdy vypila sklenici vody a snědla jablko. A když ani pak nikdo nepřišel, zkusila štěstí v jiné kuchyni. Vcházela i do chlévů a dílen, nenadále se ve svých dřevácích vynořila vedle hoblovacího stolu, kovadliny, v pekárně u pece. Jednou málem vyděsila k smrti Kalliho Jensena u dojícího zařízení, kompresor dělal takový rámus, že ji Kalli vůbec neslyšel vcházet, a když mu pak najednou zaklepala na rameno, skoro se skácel na zem. Zalapal po dechu, s těžkým oddychováním se opřel o zeď chléva a o žádných koncích světa už nechtěl slyšet ani slovo.

Všechny ty mrtvé ryby, stromy, děti, srnci, léto bez čápů a pole bez zajíců předznamenávaly velkou katastrofu, kterou měla Marret písemně zaznamenanou ve svém *sešítku*, černé na bílém. ČAS SE KRÁTÍ! Starý časopis formátu A5 přelepený na mnoha místech izolepou. Našla ho na stole v hostinci U Feddersenů, kde každý večer vytírala podlahu. Někdo ho tam musel zapomenout. Obrázek na obálce vypadal, jako by se nějaký rádoby umělec snažil nakreslit apokalypsu: rozvalené domy pod planoucím nebem a lidé, kteří s ústy dokořán běží o život. Konec světa technikou airbrush. PROBUĎTE SE! V časopisu se psala čistá pravda, při procházkách po vesnici ho měla vždycky s sebou.

Chodila svědomitě a spolehlivě jako pošta nebo *časopisník*, který každý čtvrtek putoval ode dveří ke dveřím, půjčoval členům čtenářského kroužku nové časopisy a vybíral si od nich ty přečtené.

Lidé si na Marret zvykli stejně jako na děti, které se každý rok na silvestra převlékly do kostýmů a přicházely na koledu, tloukly na bubínky nebo hrnce a hlasitě si propěvovaly písničky o lodi z Holandska. *Z Holandska loď připlouvá, plachtu šikmo nadouvá*. Nikdo tu píseň nechápal. Nikdo netušil, proč připlouvá z Holandska a proč plachtu nadouvá šikmo. Nikdo to ani neřešil. Všichni si děti poslechli, pokývali hlavou, zasmáli se, podarovali malé zpěváčky sladkostmi a snažili se uhádnout, kdo z místních dětí se schovává za maskami a parukami. Nechali si popřát šťastný nový rok a děti pak táhly o dům dál. Marretiny historky o konci světa připomínaly plachtu lodi z Holandska — byly pokřivené a divné, ale nic víc. Všichni, komu je vykládala, při nich pokývali hlavou, poslechli si je a pak ji nechali táhnout o dům dál.

S věstkyní v bílých dřevácích, která čas od času prošla vesnicí, se smířil dokonce i pastor Ahlers. Nepřišlo mu zrovna šťastné, že Marret své věštby musela dokládat i propagačními materiály svědků Jehovových, ale po mnohaleté službě v severofríské provincii byl Ahlers zvyklý na ledacos. Na takových drobnostech vůbec nesešlo, zdejší lidé beztak nevěřili ničemu. Bůh ví, že se Ahlers pokoušel jejich duše povznést a zbavit je temných zákoutí, ale práce pastýře byla tady na venkově tvrdá. Jeho druh oveček byl proti jakékoli víře naimpregnovaný. Měly srst odolnou

vůči větru i dešti, skrze kterou nic neproniklo. Cokoli souvisejícího s Bohem jim po srsti sklouzlo jako kapky po huším peří. Nevěřily mu ani slovo. Stejně tak však nevěřily ani Marretiným řečem o konci světa. Ať se blázní a pastoři vykecají.

Pouze Carsten Leidig, který pobýval ve starém mlýně, měl z Marretina konce světa obavy. Jakmile ji spatřil v dálce, začal klít a šermovat nožikem na řepu, jako by se od Marret mohl nakazit. Jejími povídkami, anebo tím, co jí chybělo.

I tak byla Marret pořád normálnější než plešatý cizinec v bleděmodré minisukni, který se každý rok v březnu nebo v dubnu probelhal hlavní ulicí. Měl jenom jednu nohu, ta druhá byla dřevěná. Brousil nože a nůžky, prodával kartáče, tkaničky a krémy na boty a děti měly zakázáno na něj zírat. Ale copak se někdo mohl dívat stranou, když na dveře zatukal muž v sukni a s bílými silonkami, který si o pozornost vysloveně koledoval?

Plešatého brusiče nikdo do kuchyně nezval, musel zůstat za vstupními dveřmi. Nebylo to kvůli silonkám ani bleděmodré sukni, ale kvůli tomu, že byl cizí. Každý kývl, koupil si kartáček na nehty, ale dovnitř ho nepustil.

Marret se svými dřeváky a rozedraným časopisem **PROBUĎTE SE!** patřila k ostatním vesničanům, sousedům a známým, poštákům a doručovatelům, kteří směli vcházet do domů zadními dveřmi a sedat si na kuchyňskou lavici. Když přišla Marret, položili před ni obyvatelé domu cigarety, vytáhli pálenku nebo pivo a taky trochu šťávy a čokolády. Někdy ke svým znamením a pravdám přihodila ještě

písničku. Vstala, rozpažila a zazpívala jako Connie Franciso-
vová nebo Heidi Brühlová, protože staré šlágry měla ještě
radši než konce světa.

V písničkách, které zpívala, si každý přál, aby mu bylo
sedmnáct. V sedmnácti míval sny, pak přišlo štěstí a všech-
no dobře dopadlo. *Dívám se za bílými oblaky a mé sny jsou
jen přízraky.*

A že se někdy přihodilo i neštěstí? To byla zase jiná pí-
snička: v sedmnácti měla dívka sny, pak přišlo dítě a na-
konec se zbláznila. Možná se ale nejdřív zbláznila a dítě
přišlo až pak, časová posloupnost nebyla v Marretině pří-
padě úplně zřejmá.

Otec jejího dítěte určitě nemohl být z vesnice, to bylo
naprosto jasné. Marret Feddersenová, jakkoli byla malá,
totiž o žádné brinkebüllské selské syny, kteří s ní tančili
o slavnostech, ani pohledem nezavadila. Tvrdohlavě od-
vracela pohled i od synků truhlářských a pekařských, upí-
rala oči šikmo nad jejich hlavy, do dálky, do výšky.

Na Sönkeho Feddersena to bylo příliš šikmo. Stál za vý-
čepem a při pohledu na svou dceru tančící s nosem nahoru
skoro rozmáčkl sklenici v ruce. Ta její rozevlátost a neustá-
lý zpěv a jak se zničehonic rozkřičí a pak tři dny neřekne
ani slovo. Sönke Feddersen z toho mohl zešílet. Byly chví-
le, kdy to s ní ušlo. To potom poslouchala, když s ní ně-
kdo mluvil, a taky odpovídala jako úplně normální člověk.
Jenže pak se to zase zhouplo zpátky.

V sedmnácti otěhotněla a nikomu neřekla s kým. Ne-
vdala se za Haukeho Godbersena, který by si ji vzal i s jejím
nosem nahoru a vším tím okolo.

Marret Feddersenové nebylo pomoci, už tehdy.

Musel to být někdo neznámý, stejně jako v písničkách, které si prozpěvovala. *Překrásný cizínče...* Možná jeden ze tří mladých inženýrů, kteří se v létě 1965 ubytovali v hostinci U Feddersenů a prováděli v okolí geodetické práce a pozemkové úpravy. *Jsi ke mně tak milý.*

Brinkebüllský kraj byl po jejich zásahu uklizený a přehledný, zbavený stromů a remízků, široké zemědělské cesty rovné jako pravítko, pole obrovská, náspy a ovocné sady ohoblované.

Inženýr zanechal svět Marret Feddersenové ve stejném stavu jako svůj hostinský pokoj: zbyla po něm spoušť a zkáza, všechno rozdupaly těžké holiny.

Marret byla *pošahaná*, slyšela netopýry a na zoraných polích nacházela pazourky, zato když musela Ella Feddersenová napéct rolády pro osmdesát hostů, Marret nijak k dílu nepřispěla. Nedokázala ani pořádně oškrábat brambory, broukala si a při tom vykrajovala do slupek vzory, dokud jí Ella nůž radši nesebrala a nevyvedla ji za ramena z kuchyně ven.

Marret vůbec nezajímalo, že na lněné ubrusy našehlila nevzhledné záhyby, a prázdné sklenice na stolech, plné popelníky a zaprášené parapety nechávala bez povšimnutí. I opilce, kteří se ráno, když šla dojit, ještě opírali o výčep. A taky chrápající a žvatlající flamendry válející se na rohové lavici jako vykázaní vzbouřenci.

Marret je neviděla a Sönke vyspával s hlavou opřenou o stůl, a tak je Ella sama chytila za flígr a vyvedla je sálem na chodbu jako koně za ohlávku. Na chvíli je opřela

o pult v šatně, narazila jim na hlavu čapku s krátkým kšiletem a vystrkala je směrem ke dveřím, jako by koulela po podlaze těžké sudy nebo plynové bomby z chléva. Popadla je stejně, jako to dělali ošetřovatelé nebo koňští handlíři se svými vzpurnými klienty. Nacvičeným grifem, který sice nebyl příliš hrubý, zato však dostatečně pevný, aby dotyčnému došlo, že to Ella myslí vážně.

Marret Feddersenová mezitím hledala poslední zvonky nebo květy vlíčího máku, které si ještě troufly vykvést na uměle hnojených polích, trhala je a lisovala ve velkém atlasu světa Shell, jediné bichli, kterou kdy rodina Feddersenů vlastnila.

Krmila zvířata, starala se o kuřata, selata a telata. A když mláďata dostatečně vyrostla, aby se mohla porazit a prodat, už jim nevěnovala ani pohled.

Krmila i svého chlapečka, myla ho, česala a každý den mu mazala na hrud' mentolovou mast, svému churavému děťátku, kterého se už nedalo zbavit, stejně jako kašle. Chronická infekce, na niž nepomáhalo ani psí sádlo. Mazala mu hrud' mentolem, protože byl jejím trápením. Když chlapec vyrostl, zlepšilo se to tak, že se mohl postavit za výčep vedle Sönkeho Feddersena. Někdy už mu pak ani pohled nevěnovala.

Před slavnostmi navoskovala parkety ve velkém sále a potom tančila na své oblíbené šlágry. Oči měla zavřené a prozpěvovala si, zase jí bylo sedmnáct a mělo to tak zůstat už napořád, byla dívkou na staré černobílé fotografii, která visela v hostinci na stěně za výčepem: Marret s taneční kapelou ve velkém brinkebüllském sále. Muzikanti

si říkali *Barakudy*, byli to samí vážní mladíci s úzkými vázankami, vyhrávali na kytaru, kontrabas a bicí a uprostřed mezi nimi stála u mikrofonu dívka s natupírovanými vlasy. Boty měla špičaté a bílé, ve vlasech černý puntíkový šátek a na severofríský hostinec až moc široký úsměv. Marret Feddersenová uměla zpívat. Hvězda z Brinkebüllu.

Pár let po pozemkových úpravách, zrovna když se procházela po vesnici ve svých dřevěných sandálech, letěly směrem k Severnímu moři první stíhačky německé armády. Jakmile pilot překonal rychlost zvuku, třesklo to jako při výbuchu. Hřmění přicházející z nebe nemohlo být ničím jiným než znamením. *Tak copak, Marret, už zase nastane konec světa?*

Po prvních stíhačkách přilétaly další a další, někdy i denně, pouhých dvacet kilometrů od vesnice leželo staré vojenské letiště, které teď za studené války zažívalo svou druhou slávu. Hřmění zevšednělo stejně jako motorové pily Karla Martensena nebo broušení ozývající se z opraveny zemědělských strojů. Brzy se stalo součástí vesnice tak jako štěkání psů na dvorcích, rachot traktorů na polích, bučení odrostlých telat hnaných do dobytčích vozů nebo víkendová taneční hudba v hostinci U Feddersenů.

Stíhačky za sebou zanechávaly stopy. Bílé pruhy, rovnoběžky a kříže. Brinkebüllské nebe bylo plné znamení, ale kromě Marret je nikdo neviděl.

kapitola 2

OLD MAN, LOOK AT MY LIFE

V listopadu se pole zaplavila vodou a nebe rozházelo po zemi kamení. Brousky a břidlice, beton, žulu, cement, štěrk a suť. Velké hromady těžké šedi, jako by krajinu bylo třeba ještě o něco zploštit.

Nad rozmáčenými poli, nad domy, kravíny, stodolami, zastřešenými parkovacími stáními a příkrčenými kamennými kostelíky, které jako by nebi taky příliš nedůvěřovaly, se válela oblaka těžká jako mlýnské kameny. Zavalila i vyzáblého koníka, který stál s pokrčenýma zadníma nohama a svěšenou hlavou na mokré pastvině u laťkového plotu. Ještě jeden oblázek a kůň spadne. Stál tiše, s hlavou natočenou k východu, po směru větru, který burácel v holých stromech jako šílený

vojevůdce, rval větve, narážel do dubových kmenů a obrušoval bludné balvany, starý vichr, který už mnoho viděl. Právě se opíral do deště a napínal vlajky na stožárech, a když se mu zachtělo, mohl do nich bušit klidně i tři dny v kuse.

Nejlepší bylo zaujmout typický severoněmecký postoj stejně jako vychrtlý koník: skrčit se a zůstat úplně potichu, záda nastavená a hlavu sehnutou. Kdo v téhle krajině vyrostl, byl zvyklý, že má velkému mlýnskému kolu nastavit co nejmenší plochu. Ingwer seděl s povytaženými rameny dokonce i při jízdě autem. Pak si to uvědomil, narovnal se a zapnul stěrače na nejvyšší rychlost.

Jezdil touhle trasou často. Poryvy větru sápadící se mu po volant, hlasité kvílení za bočním oknem a mrtvá liška na krajnici. *Don't let it bring you down*, tuhle písničku si prozpěvoval už přes třicet let. Neil Young mu v autě vyhrával odjakživa. Když měl Ingwer spolujezdce, hodil radši cédéčko do palubní přihrádky, neměl náladu poslouchat všechny ty komentáře, Neila Younga už pár let vyznával jen potají. Jiní padělali ve sklepe peníze nebo sdíleli lože s nafukovací pannou. A jeho zase už pětatřicet let utěšoval chlápek v kostkované košili, který ufnukaným hlasem zpíval o srdci ze zlata a starých mužských.

A při listopadových jízdách liduprázdnými silnicemi bezútěšného šlesvického písečného hřbetu mu ten Youngův knourák přišel jako vzpruha.

Člověk toho tady stejně moc nezmohl. Maximálně zastavit, vystoupit z auta, hulákat proti větru a vykřikovat do deště nadávky, ale ničemu to nepomohlo. O človíčka tu vůbec nešlo.

Krajinu posetou starými morénami v minulosti strašně dlouho pokrýval ledovec, byla obroušená a poškrábaná, ta trocha větru a deště jí nemohla ublížit ani trochu.

Nebyl slepý, viděl to všechno: oškubané vrány brodící se v brázdách rozmáčeného strniště, kupy sena překryté bílým igelitem zatěžkaným starými pneumatikami, balíky na osířelých polích, velké nádrže bioplynových stanic s obrovskými zelenými kopulemi, které symbolizovaly nástup doby kukuřičné. Statky, které se najednou jeden jako druhý zahalily do bílých obkladových cihel, teď stály za pozinkovanými ploty jako nešťastné nevěsty, jež zůstaly na ocet. Pole, na nichž kromě kukuřice vyrůstaly jen solární panely a větrné turbíny. Přístřešky na zastávkách, pod plexisklem zastrčený jízdní řád autobusu, který stejně nikdy nepřijel. Vysoké pouliční lampy s unaveným světlem kymácející se v poryvech větru.

Široko daleko nic pěkného na pohled. Jen holá krajina vypadající zpustošeně a zuboženě. Země, na niž chce člověk položit ruku a utěšit ji pokryteckou lží: bude to dobré. Jednou bude zase lépe. Slíbit jí, že přijde lepší doba, kdy z nebe zmizí kameny a přestane foukat vítr, i to se někdy stávalo. Přiletí zpěvní ptáci, skřivani a vlaštovky, rozkvetou kaštiny a topoly a zavoní borovice. Všude plno barev: řepka a pampelišky, letní tráva, vřes, strakatý skot, východy a západy slunce. Za dobré viditelnosti trocha třpytu z pobřežních mělčin.

Lpěl na té hrubé, zpustošené krajině jako na plyšákoví z dětství, kterému už chybí oko a břicho má celé vypelichané.

Další případ pro přihrádku v autě, zaklapnout a nic neříkat, děkuju pěkně.

Co se jeho týče, byl vyléčený od chvíle, kdy ho sem poprvé doprovodila Ragnhild, nohy měla hozené na palubní desce, na sedadle se povalovaly kousky tabáku z vlastnoručně ubalených cigaret, na klíně jí ležel sáček s lékorkami a tuba krému na ruce a všude kolem kapesníčky. To všechno mu bylo jedno — kromě jejích posměšných pohledů z okna a poznámek „panebože“, které trousila u každého betonového květináče a každých plastových dveří z hobbymarketu. A ze všeho nejvíc mu vadilo její „no ty vole“, když dorazili k ceduli s nápisem *Brinkebüll*, a pak totéž s úšklebkem vypustila ještě jednou na parkovišti před hostincem U Feddersenů. Hluboce dotčený pejsek Ingwer jí to dlouho nemohl odpustit. A hlavně nedokázal odpustit sám sobě, že ho viděla takhle. Jako neohrabaného, ublíženého vesnického kluka s vypelichanou srstí na břiše.

Don't let it bring you down, it's only castles burning.

Na univerzitě v Kielu někdy sám sebe vídal, jak si vykračuje dlouhými, rozšafnými kroky sedláka, jako by před sebou tlačil trakař. Nebo rudl se sudy piv a basami limonád, které bylo třeba zavézt do chladicího zařízení. Anebo leštit na parkety ve velkém sále. Vídal sám sebe ve vysokých oknech filozofické fakulty, vesničan na cestě do práce, nedokázal to zamaskovat žádný oblek ani bílá košile. V univerzitní knihovně to někdy vonělo leštidle. Podlaha byla buková, široká rybí kost, jantarová barva, stejně jako v brinkebüllském sále.

Dopoledne se tam nedalo pracovat, protože se v uličkách mačkali studenti z prvního semestru, kteří svírali v ruce seznam povinné četby a prohrabovali se v knihách jako kančata v podrostu. Ale brzy ráno nebo večer knihovna ztichla jako loď duchů. Někdy se jen tak bezcílně probíral starými listinami a sborníky, které nikdo nevzal do ruky už celá desetiletí.

Knihy, které potřeboval, byly většinou uložené ve sklepech, kde se nacházely ještě lístkové katalogy a neonové zářivky. Někdy je vůbec nezapínal, protože mu byly příjemnější malé lampičky na čtení stojící v rozích stolů.

Často se nořil do starých dokumentů, vysedával u nich dlouze jako zvířátko skrývající se pod kameny, jen občas ho vyplašili studenti, kteří bez nejmenšího tušení zapnuli oslepující světlo a pak se ho lekli.

Zrovna včera se to stalo jedné mladé studentce v pleteném svetříku a se šálou kolem krku, byla jednou z těch, kdo mrznou i v přetopené knihovně.

Hned zase světlo vypnula, spěšně sesbírala knihy, které jí vypadly z ruky, a utekla do čítárny. Ingwer měl na chvíli pokušení vyskočit a se sténáním odbelhat za ní, Quasimodo Feddersen, fantom pravěkých a raně středověkých dějin. Tvor, kterého by ve tmě nikdo nechtěl potkat, krčil se v temných zákoutích, pomuchlaná košile mu na zádech tu a tam vylezla z kalhot. Pobludlá sklepní obluda, sám určitě někdy připomínal archeologickou vykopávku.

Kdyby mu neprodloužili smlouvu, určitě by bez problému našel uplatnění jako strašidlo v domě hrůzy.

Nebyl by v tomhle oboru prvním, kdo se proměnil v rozčepýřeného lesního ducha. Každý specialista na pravěk se

musel mít na pozoru, aby netrávil příliš dlouho po skle-
pích, hrobkách a jeskyních, jinak by se dřív nebo později
pustil do pátrání po Atlantidě, začal fantazírovat, že v mo-
čálech najde zakonzervovaná lidská těla, nebo by s výzbro-
jí římského legionáře přešel Alpy, to všechno tu už bylo.
Například kolega Dahlmann trávil zkouškové období jako
kovář v *Zážitkovém parku doby bronzové*. Šest týdnů u kova-
dliny navlečený do kožešin — to už radši ten dům hrůzy.

Dívka, která před ním utekla, se jmenovala Sünje Gre-
gersenová. Chodila k němu na seminář, patřila k tichým
studentům, zaujalo ho jen její jméno. Nic víc ani vědět
nepotřeboval. Uměl v takových jménech číst jako v rodin-
ných kronikách nebo životopisech. Sünje Gregersenová,
tak se mohl jmenovat jen někdo pocházející ze severozá-
padu. Ze Severního Fríska, odmaturovala v Niebüllu nebo
Husumu, možná ve Westerlandu nebo snad ve Wyku na
ostrově Föhr, ale spíš to tipoval na dětství na neúrodném
písečném hřbetu na pevnině. Znělo mu to jako statek na
pozemku, který se k ničemu nehodí. Jako borovice a po-
létavý písek. Rovina, ale ne úplná placka.

Jméno jako klíčová dírka. Když se skrz ni podíval, nic
mu neuniklo: žákyně s měsíční legitimací na autobus, čas-
ně ráno stála na zastávce v jakési vesnici končící na „-büll“.
Viděl severoněmecký šikmý déšť a kapuci, kterou si v burá-
cejícím vichru musela oběma rukama přidržovat u obličeje.

Viděl i školní autobus se zamlženými okny, jak se
plouží celých dvacet nebo třicet kilometrů do Niebüllu
nebo Husumu. Těžkopádně projížděl po písečném hřbe-
tu a jako vyorávač brambor nabíral ze zastávek ostatní

kapucové děti. Malé brambůrky na výsadbu vyrvané z písčité půdy a zasazené do gymnázia, aby z nich taky něco bylo. Viděl Sünje Gregersenovou, jak čeká v polospánku před školou, než krátce před sedmou konečně dorazí školník s klíči.

Viděl taky, jak ve dvě odpoledne slézá z vyorávače brambor a prochází vesnicí, která je touhle dobou v kómatu a nekomunikuje. Bledé autobusové dítě proklouzne do domu zadními dveřmi a pak vejde v ponožkách do kuchyně. Sledoval ji při jídle, s knihou vedle talíře, a jak opatrně stoupá po schodech a při tom nezavádí taškou o zábradlí ani se jí neotře o zeď. Jak si zaleze do pokoje a nakonec v něm zůstane, dokud rodiče v přízemí nevstanou z gauče.

Nikdo neuměl jíst a plížit se po schodech tišeji než děti ze Severního Fríska. Jestli lidem tady nahoře bylo někdy něco svaté, tak to byla polední hodina.

Jméno Sünje Gregersenová mu řeklo víc, než by o sobě kdy prozradila ona sama. Zbytek mu napověděl její obličej, velmi bledý, trochu propadlý jako na starých obrazech holandských nebo vlámských mistrů. Severomořská tvář, z profilu ošlehaná západním větrem. Nic nevyčuhovalo, nic nevykukovalo, dala se snadno přehlédnout.

Lidí tohoto druhu bylo málo a navzájem se poznávali.

Všechno, co o ní věděl, věděla i ona o něm. Nepotřebovala znát víc než jeho jméno: Ingwer Feddersen. To, že před jeho jménem teď stálo „dr.“, že byl jejím vysokoškolským učitelem, přednášejícím a vedoucím archeologického výzkumu, nehrálo vůbec žádnou roli. Maturita

v Husumu, studium a doktorát v Kielu. I on sedával ve vyorávači brambor. Uměl jíst hodně potichu.

Sám byl jedním z kapucových dětí, které se plížily na přednášky a semináře jako černí pasažéři, jako nezvaní hosté. Dodnes se divil tomu, že ho odsud všechny ty roky nikdo nevyhodil. Že si nikdo nevšiml, že sem vůbec nepatří. Někdy mu přišlo, jako by pořád sám čekal, až ho vytřídí a hodí na hromadu s ostatními bramborami.

Až ho přistihnou, jak sedí ve sklepě, před sebou rozložené protokoly z archeologických prací a pylové diagramy, *nos zabořenej v knížkách*, místo aby dělal něco užitečného: nasekal kukuřičnou řezanku, přivařil k traktoru blatník nebo navoskoval taneční parket v sále a pak prostřel pro osmdesát hostů.

Mezi Kielem a hostincem U Feddersenů leželo sto kilometrů, už třicet let nebyl *Podmírákem*, klukem schovaným až po hruď za pultem výčepu, ale jakmile zaslechl nějaké fríské příjmení, ocitl se zpátky v brinkebüllském sále. Nebo čekal na zastávce a krčil se pod nebem posetým mlýnskými kameny.

Někdy, když seděl za psacím stolem ve svém přecpaném kabinetu, mu přišlo, jako by se před ním náhle zjevil Sönke Feddersen ve svých širokých černých manšestrácích, s rukama v bok, a odplivl si na koberec, protože to všechno nemohl ani za mák pochopit. Jak může být někdo tak hloupý: dřepět u stohu knih a přehrabovat se v zaprášených stránkách, jako by byl nějaký roztoč nebo svinka. Jak může někdo opustit patnáct hektarů půdy a hostinec a namísto toho vyhrabávat kameny a rozbité hrnce.

Sönke Feddersen zvaný *Žejdlík*. Udělal všechno možné i nemožné pro to, aby ze synáčka Marret Apokalypsy a neznámého otce vyrostlo aspoň *něco jakž takž přijatelnýho*. Tahal ho po parketách na smetáku, než Ingwer vyrostl natolik, aby těžký nástroj udržel sám. Postavil ho za výčep na obrácenou basu, aby dosáhl na pípu, a když měl kluk dostatečně dlouhé nohy, posadil ho za volant traktoru IHC. Naučil ho, jak se lisuje seno, kydá hnůj, dojí, večer vysypávají popelníky v hostinci a ráno po oslavách čistí záchody.

Když bylo chlapci sedm, koupil mu křídlovku, když mu bylo dvanáct, nechal ho pochodovat v hudebním průvodu po Brinkebüllu, a když mu bylo patnáct, poslal ho na cvičení s mladými dobrovolnými hasiči. Zkracoval mu vlasy britvou na stoličce u chlěva, každých šest týdnů, *abys zase jednou vypadal trochu k světu*.

A pak mu kluk odešel na gymnázium. Sönke Feddersen dodnes netušil, co se tenkrát pokazilo. Čím si tohle zasloužil.

Ha?! Tak on si odejde študýrovat!

Ha?! vyplivl vysokým obloukem, jako by kousl do něčeho odporného a zkaženého. S pliváním Sönke začal, když byl Ingwer v páté třídě. V *primě*, jak tomu říkali na husumském gymnáziu. *Ha?!* prohlásil Sönke Feddersen a už plivat nikdy nepřestal. Sekunda, tercie, kvarta... Plival až do maturity. A když se pak Ingwer Feddersen vyhnul vojenské službě a radši jako civilkář umýval v domově důchodců rozklepané staříky, kteří slintali do povlečení a bůhví co dalšího, přestal svět chápat úplně.

Naplival Ingwerovi na rozhodnutí o poskytnutí státního stipendia, na diplom i na doktorský titul.

Kapitán brinkebüllského hostince, který odmítal opustit loď. Devadesát tři let, artróza a na jedno oko slepý. Dělal to stejně jako Marret Apokalypsa: viděl jen to, co vidět chtěl.

Přehlížel, že se mu pošklebují cizí návštěvníci, které to do jeho ošuntělé putyky zaválo na pivo a klobásu. Když se s objednávkou ploužil do kuchyně, ukazovali si na jeho starodávnou zelenou pokladnu a prehistorický zaprášený jukebox s dubovým obložením. Kouleli očima, při pohledu na obrázky bezstarostných tuláků nebo popelníky s nápisem *Pobodáři rádi kümmerling*, které mu před drahnou dobou daroval zástupce likérky.

A Sönke Feddersen, *Žejdlík*, nehnul ani brvou, když mu do hostince zabloudili páry na elektrokolech nebo turisté mířící za pravěkým pohřebištem, přehnaně vychvalovali jeho popraskané klobásy a při placení ho plácali po rameni, jako by byl vysloužilý cirkusový kuň. Zaujal pozici u pípy a nechal je, ať si ho vyfotí, hrbatého hostinského ve vesnické krčmě, který sotva dohlédl přes výčep. Hrál si na tvrdohlavý bludný balvan odmítající hnout se z místa.

Při špatných dnech už potřeboval chodítko, při těch dobrých vytáhl z kufru křídlovku a vytruboval na ni svou oblíbenou polku tak dlouho, než mu došel dech.

Když byl ještě mladý a divoký, vyhrával *Pozdrav Kielu*, skoro každý nedělní večer, kdy si Ingwer Feddersen balil, aby se po víkendu v Brinkebüllu vrátil ke *študákům*.

Študák, to bylo totéž co chudák, kazisvět nebo zločinec — kdo Sönkeho Feddersena neznal, mohl nabýt

pocitu, že to slovo používá jen náhodně, trochu neohrabaně, bez jakéhokoli zlého úmyslu. Ale Sönke Feddersen věděl naprosto přesně, co chce říct a co ne. Co slovo, to trefa, každým plivancem by mohl potopit loď.

Old man, look at my life.

Když čtrnáct kilometrů před Brinkebüllem odbočil na silnici první třídy, byla už tma. Déšť mu dotíral na okno, stěrače se mohly přetrhnout. Na nebi ve výšce sto metrů blikala varovná červená světla větrných elektráren. Byly jich desítky, věčně pulzovala ve stejném taktu. Vypadala jako z jiného světa, červená světla jako by značila přistávací dráhu pro mimozemské vesmírné lodě. Nebo zajišťovala umělé dýchání velkému kosmickému tělesu. Místní lidé blikání nesnášeli. Bouřili se proti turbínám, které čnely nad všechny kostelní věže, proměňovaly horizont a za slunečných dnů neustále vrhaly na pole a silnice stíny.

On sám si přál, aby jich bylo ještě víc. Ještě víc červených světýlek, která tohle nebe nebrala úplně vážně, vzpurně blikala, nasazovala červený klaunský nos těm, kdo nechápali legraci. Ještě víc rotorů parazitujících na cholerickém větru, který zde dlouho řádl úplně nesmyslně, přinášel přílivové vlny, lámal stromy a odnášel střechy a teď konečně mohl být k užitku. Ať taky přidá ruku k dílu.

Skrz uštvané stěrače zahlédl Stollberg, čtyřicet tři metrů vysoký kopeček, čtvrtý nejvyšší v okrese Severní Frísko, starou morénu z doby sálského zalednění. Přišlo mu, že před ním jeho vlastivědné znalosti uhánějí jako pes, a když se k němu na silnici první třídy číslo pět přiblížila tahle

vyvýšenina, kterou mohli za kopec vážně brát jen Frísové, spolehlivě na něj vyskočily.

Písek, štěrkopísek, till, i ve spánku by dokázal nakreslit průřez ledovcem, který si ve čtvrté třídě zaznamenal do šikmo položeného sešitu. *Bazální moréna, čelní moréna, sandry, prauídolí*. Znal to nazpaměť jako hymnu.

Bramborové děti celý život podivně kroužily kolem vesnic, držely se své oběžné dráhy, ani moc blízko, ani moc daleko. Věrné měsíční obličejce, které lpěly na staré půdě.

Kiel byl pro něj dostatečně vzdálený. Ani Sönke Feddersen nedokázal doplivnout sto kilometrů daleko. A Kiel byl na druhou stranu dostatečně blízko, při procházkách po okolí tam Ingwer vídal skoro stejné kameny jako tady. Větretem ohoblované šutry poztrácené dávnými ledovci, krajinu, kterou tu stovky let obrušoval vítr — nebyla sice tak drsná a hrubá jako písčný hřbet u Brinkebüllu, ale jemu stačila.

Hrabal se v ní odjakživa. Otáčel kameny u krajnice. U moře se ryl v naplaveninách, hledal jantary a belemnity, zkameněliny mořských ježků. Nemohl jinak: základní škola v Brinkebüllu, čtyři roky vlastivědy. U pana učitele Steensena se rytí v půdě vyhnout nedalo.

Vyřázeli v dvojstupu s rýčem, lopatkou a kladívky na velká pole, která se rozkládala hned za školním lesem. S vyhrnutými rukávy a starým polním batohem na zádech vodil Steensen své žáky k vykopávkám, aby je zasvětil do tajemství severoněmeckého dávnověku. Hledali pazourky a děravé kameny, hroty šípů a pěstní klíny.

Dělávala to už Ingwerova matka, která nastoupila do první třídy v roce 1955, Steensen tehdy musel být ještě mladý, rozhodně mladší, než byl doktor Feddersen teď.

Všichni Steensenovi žáci museli rýt v hlíně. A když měli brinkebüllskou školu za sebou, zase s tím rychle přestali. Jenom Ingwer Feddersen ryl a obracel kameny dál.

Viděl vrány, jak se vznášejí nad promáčenými poli stejně jako dřív pan učitel Steensen, který svůj pohled vytrvale otáčel k zemi a hledal pazourkové dýky a sekery. Steensenovou érou byla mladší doba kamenná, dopředu se nedíval.

V polních brázdách by se nemělo dlouho hledět k zemi — další varování všem prehistorikům, aby se ještě včas dokázali vzpamatovat, ze Steensenova případu se dalo počít.

Old man, look at my life. I'm a lot like you were.

Cedule s nápisem *Brinkebüll* byla nabouraná, celá nakřivo, minulou neděli to tak ještě nebylo. Ubral plyn. Projel kolem starého mlýna Carstena Leidiga, stavba dřív celých třicet let stála v zatáčce jako nějaký pahýl, ale teď už měla zase lopatky. Před přestavěnou mlékárnou převrátila vichřice popelnici s tříděným odpadem, směrem k odvodňovacímu žlabu se vykutálela prázdná plechovka s nápisem *ja!* a spolu s ní přelétly přes vesnickou ulici mikrotenové sáčky. Na chodníku procházel mladík s kapucí a táhl na vodítku kokršpaněla, kdysi si ho určitě vyloudil na rodičích, ale to už bylo strašně dávno, vypadalo to, že oba si večer představovali jinak. Kromě nich nebylo venku ani

živáčka, v páteční podvečer se v oknech obývacích pokojů mihotala modrá barva.

V brinkebüllském hostinci vyhrávala z malého reproduktoru u výčepu stanice NDR 1 Welle Nord staré šlágry. Hitovka *Mramor, kámen a železo se láme* za výčepem Sönkeho Feddersena, dnes bez chodítka. Právě točil pivo Paulemu Bahnsenovi, který seděl sám u svého oblíbeného stolu a velkými prackami otevíral uzávěr malinkaté lahvičky. „Moin, Ingwere,“ pozdravil a pak si přihnul kümmerlingu. Sevřel hrdlo lahvičky mezi zuby, zvrátil hlavu nazad a pětatřicetiprocentní hořký likér si vlil do úst bez použití rukou.

Ingwer si sundal batoh, svlékl si bundu a položil svazek klíčů na výčep. „Počasí na palici,“ prohlásil Sönke Feddersen, přisunul k němu panáka kümmerlingu a druhého do sebe obrátil sám.